

ДІЕСЛОВА ПСИХІЧНОГО ВПЛИВУ ЗІ ЗНАЧЕННЯМ «ЗМІНА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО СТАНУ ЛЮДИНИ» У НІМЕЦЬКІЙ МОВІ

Стаття присвячена дослідженню структури дієслів психічного впливу (ДПВ) у сучасній німецькій мові. Головну увагу приділено розгляду лексико-семантичної підгрупи ДПВ зі значенням зміни інтелектуального стану людини, семантичному аналізу синонімічних рядів дієслів, що входять до її складу, і аналізу окремих ДПВ.

Ключові слова: дієслова психічного впливу (ДПВ), семантичні ролі, валентність дієслів, синонімічний ряд, формула тлумачення.

Статья посвящена исследованию структуры глаголов психического воздействия (ГПВ) в современном немецком языке. Главное внимание уделено рассмотрению лексико-семантической подгруппы ГПВ со значением изменения интеллектуального состояния человека, семантическому анализу синонимических рядов, которые входят в её состав, и анализа отдельных ГПВ.

Ключевые слова: глаголы психического воздействия (ГПВ), семантические роли, валентность глаголов, синонимический ряд, формула толкования.

The article deals with the structure of mental influence verbs (MIV) in the contemporary German language. It focuses mostly on the lexical-semantic subgroup of MIVs with the meaning of changes in the intellectual condition of the person; on the semantic analysis of the synonymic sets of the verbs, being a part of it, and on the analysis of individual MIVs.

Keywords: mental influence verbs (MIVs), semantic roles, valency of verbs, synonymic set, interpretation formula.

1. Важливу роль у лексиці німецької мови відіграють дієслова психічного впливу (ДПВ). Вони використовуються у мові для передачі змін емоційного, розумового, інтелектуального або вольового стану істоти, які викликаються під нефізичних впливом іншої істоти. Теорію психічного впливу найповніше представлено в психології та психолінгвістиці, де вплив характеризується як «процес і результат зміни поведінки людини, її установок, намірів, уявлень і оцінок при взаємодії іншою людиною» [5: 37]. Велика кількість ДПВ передає зміни інтелектуального стану, які відбуваються у людини під впливом іншої людини або якихось обставин. С. Ю. Головін визначає інтелект як «відносно стійку структуру розумових здібностей індивіда» [8: 155]. Інші словники дають визначення інтелекту як «системи всіх пізнавальних (когнітивних) здібностей індивіда: відчуття, сприйняття, пам'яті, уявлення, мислення, уяви» [2: 183] або як «сукупність розумових здібностей людини і деяких вищих тварин, відносно стійка система розумових дій, операцій і здібностей» [4: 281]. У цій статті дається спроба класифікації дієслів, що описують психічний вплив на інтелект людини і пов'язані з цим його зміни в сторону збільшення або зменшення.

2. У 1975 році Ю.В. Фоменко виокремив, класифікував і дав загальну характеристику ДПВ у російській мові [9: 3-22]. У класифікації англійських дієслів Г.Г. Сильницький розподілив ДПВ в групу «інформативів емоційного впливу» [6: 48]. О.В. Падучева визначила ДПВ як «структурне ядро класу дієслів емоцій» [3: 276]. Поняття «дієслова психічного впливу» в зарубіжній лінгвістиці закріпилося з часу, коли його уперше використала в своїх роботах німецька дослідниця Ірене Рапп [16]. Макс Мьоллер, який дослідив психічні дієслова дії з точки зору граматики, підкреслив їхню каузативність і цілеспрямованість [15: 11-19]. Сільвія Кучер використала моделі з семантичними ролями і оглянула конструктивну варіативність і реалізацію аргументу у так званих »Psychverben« [13]. Така зацікавленість ДПВ підкреслює важливість цих дієслів для лексиконів сучасних мов і дає можливість розглядати ці дієслова як міжмовний феномен.

Досвід попередніх досліджень дозволяє визначити *актуальність* теми цієї роботи, яка зумовлена тим фактом, що підгрупа ДПВ зі значенням «зміна інтелектуального стану людини» ніколи не виділялася й не досліджувалася як окрема лексико-семантична підгрупа в німецькій мові попри частотність використання таких ДПВ, численність і важливість у базовому лексиконі носіїв кожної мови.

3. *Мета статті* полягає у виведенні формул тлумачення, аналізі й описі синонімічних рядів (СР), які входять до складу підгрупи зі значенням «зміна інтелектуального стану людини», та створенні семантичної класифікації ДПВ з таким значенням в німецькій мові. *Отже об'єктом дослідження* є ДПВ зі значенням «зміна інтелектуального стану людини», а *предметом дослідження* є вивчення семантичних особливостей таких дієслів. *Матеріал дослідження* – це лексико-семантичні варіанти (одне з можливих значень) ДПВ зі значенням зміни інтелектуального стану людини як найпростіші одиниці їхньої смислової структури, дібрані шляхом суцільної вибірки з тлумачних одномовних словників німецької мови [11; 12; 14; 17]. Загальна кількість вибірки становить 1449 ДПВ, серед яких кількість дібраних ДПВ зі значенням «зміна інтелектуального стану людини» є 249 ДПВ. Текстові приклади у кількості 249 речень взято з відповідної кожному дієслову словникової статті Дудена [12], Лангеншайдта [14], лінгвістичного порталу корпусу лексики Лейпцігського університету [10] або з порталу Проєкту Берлінсько-Бранденбургської Академії наук [11]. Переклад семантичних тлумачень ДПВ та текстових прикладів з німецької виконано автором.

3.1. Основними актантами всіх дієслів є суб'єкт й об'єкт, які співвідносяться відповідно зі стимулом (далі Stim), що позначає джерело сприйняття, та експерієнцером (Exp), носієм відчуттів і сприймань, який зазнає істотних змін. До семантичних валентностей другого плану, слідом за Ю. Д. Апресяном [1: 125-126], відносяться засіб (Med) (від англ. *medium* «засіб»), інструмент (Instr) (від англ. *instrument* «інструмент»); мета (Dest) від англ. *destination* «мета») та інші. Кожен окремий синонімічний ряд організований так, що ДПВ з інтегральною семою завжди стоїть на початку і дає назву всьому ряду. Наступні лексеми стоять в СР в алфавітному порядку.

3.2. Позитивність чи негативність значення ДПВ визначалася залежно від характеру впливу суб'єкта на об'єкт. Під негативним малося на увазі некорисне, несприятливе, несхвальне, насильницьке значення. Під позитивним – корисне, сприятливе, схвальне, ненасильницьке значення. Під нейтральним на увазі малося значення, яке не виявляло в собі ні негативних, ні позитивних рис. *Підгрупа* ДПВ зі значенням психічного впливу на

вольовий стан людини складається з **трьох мікрогруп**: »негативні зміни інтелектуального стану людини«, »позитивні зміни інтелектуального стану людини«, »нейтральні зміни інтелектуального стану людини«.

4. До мікрогрупи ДПВ зі значенням **»негативні зміни інтелектуального стану людини«** відносяться **142 ДПВ**, сгрупованих у **10 СР**, а саме: »брехати, вводити в оману« (50 ДПВ); »задурити, зробити з когось дурня« (22 ДПВ); »вманювати хитрощами, лестощами, вмовляннями« (15 ДПВ); »муштрувати, дресирувати, школити« (13 ДПВ); »втокмачувати, натаскувати« (12 ДПВ); »вивідати, випитати« (10 ДПВ); »збити з пантелику, заплутати« (8 ДПВ); »затьмарити розум« (5 ДПВ); »розіграти« (4 ДПВ); »отупляти, робити нерозумним« (3 ДПВ).

4.1. Прикладом семантичного аналізу СР цієї мікрогрупи є розгляд **»обдурити, задурити, зробити з когось дурня«** (22 ДПВ; формула тлумачення **»X foppt Y«**: людина **X** усвідомлено психічно впливає на людину **Y** тим, що говорить йому щось неправдиве, помилкове, поводитись з **Y** як з дурнем, і кауюює в **Y**-ка віру і хибну надію): **foppen (jemand foppt jemanden)** »хтось (в більшості випадків в жарті) говорить комусь щонебудь помилкове [і радіє тому, що він в це вірить]«; **äffen (jemand/etwas äfft jemanden)** »хтось когось задурює«; **anflöten (jemand flötet jemanden an)** »хтось прагне обдурити когось словами«; **anführen (jemand führt jemanden an)** »хтось когось задурює«; **anmeiern (jemand meiert jemanden an)** »хтось намагається когось обдурити«; **anschummeln (jemand schummelt jemanden an)** »хтось когось обдурює«; **ansohlen (jemand sohlt jemanden an)** »хтось прагне обдурити когось«; **belackmeiern (jemand belackmeiert jemanden)** »хтось когось задурює, обманює«; **bemeiern (jemand bemeiert jemanden)** »хтось намагається когось обдурити, перехитрити«; **bescheißen (jemand bescheißt jemanden)** »хтось когось тримає за дурня, дражнить, обдурює«; **betölpeln (jemand betölpelt jemanden)** »хтось намагається когось обдурити, перехитрити«; **narren (jemand narrt jemanden)** »хтось намагається обдурити і пожартувати над кимось«; **neppen (jemand neppt jemanden)** »хтось намагається обдурити когось і здерти з нього втридорога«; **übertölpeln (jemand übertölpelt jemanden)** »хтось когось, хто не розбирається в певній ситуації незграбним, настирним способом перехитрити, обдурити«; **veralbern (jemand veralbert jemanden)** »хтось когось дражнить, тримає за дурня, дурить«; **verarschen (jemand verarscht jemanden)** »хтось когось дражнить, тримає за дурня, дурить«; **vergackeiern (jemand vergackeiert jemanden)** »хтось когось дражнить, тримає за дурня, дурить«; **verkackeiern (jemand verkackeiert jemanden)** »хтось когось дражнить, тримає за дурня, дурить«; **verklapsen (jemand verklapst jemanden)** »хтось когось тримає за дурня, дражнить, обдурює«; **verscheißern (jemand verscheißert jemanden)** »хтось когось тримає за дурня, дражнить, обдурює«; **veruzen (jemand veruzt jemanden)** »хтось когось тримає за дурня, дражнить, обдурює«; **vorgaukeln (jemand gaukelt jemandem etwas vor)** »хтось зображує щось комусь навмисно таким чином, що він плекає приємні (проте, хибні) надії«. Семами цього СР є »вплив«, »каузальність«, »направленість на об'єкт«, »дурити«.

4.2. Семантика ДПВ СР »обдурити, задурити« заснована на метафоричних переносах прямого значення:

- a) »вести« (одне ДПВ *anführen*);
- b) »надв'язати [нашити] підощу (панчохи)« (одне ДПВ *ansohlen*);
- c) »(майно, двір) здавати в оренду« (2 ДПВ: *anmeiern, bemeiern*);

d) »загидити; забруднити« (одне ДПВ *bescheißen*).

4.3. Префікси цього СР є семантично вмотивованими: **ver-** (7 ДПВ) зі значенням »зміни стану« [7: 448]; **an-** (5 ДПВ) зі значенням »спрямованості дії на предмет, особу« [7: 53]; **be-** (4 ДПВ) зі значенням »зміна стану« [7: 81]; **vor-** (одне ДПВ) зі значенням »вчинення дії з метою обману, введення в оману« [7: 452]; **über-** (одне ДПВ) зі значенням »випередження, перевага« [7: 424]:

(1) *Du (Stim) willst mich (Exp) wohl veralbern?* [11]. »Ти що, хочеш обдурити мене?«;

(2) *Du hast mich aber gründlich angeführt* [12]. »Однак, ти ґрунтовно обдурив мене.«

4.4. ДПВ СР »обдурити, задурити« є двовалентними з сирконстантом способу (Mod):

(1) *Wollen Bands (Stim) wie Depeche Mode ihre Anhänger (Exp) veralbern?* [11]. »Чи хочуть музичні групи дурити своїх шанувальників, як це зробили «Депеш Мод»?«;

(2) *Das brauchen Sie mir nun nicht zu erzählen, dass mein Skatbruder (Stim) mich (Exp) ansohlt* [12]. »Вам не потрібно мені розповідати, що мій кореш за картами мене дурить.«

5. До мікрогрупи ДПВ зі значенням »нейтральні зміни інтелектуального стану людини« відноситься **68 ДПВ**, сгрупованих у **9 СР**, а саме: »інформувати, повідомляти« (22 ДПВ); »питати« (17 ДПВ); »відповідати, перечити« (8 ДПВ); »екзаменувати, перевіряти« (6 ДПВ); »натякати« (5 ДПВ); »видучити« (3 ДПВ); »застерігати, попереджати« (3 ДПВ); »пропагувати, рекламувати« (3 ДПВ); »проповідувати« (1 ДПВ).

5.1. Прикладом семантичного аналізу СР цієї мікрогрупи є розгляд СР »інформувати, повідомляти« (22 ДПВ; формула тлумачення »*X berichtet Y*: людина *X* психічно впливає на людину *Y*, повідомляє про щось і каузує *Y*-ка до сприйняття інформації): **berichten** (*jemand berichtet jemandem von etwas/ über etwas*) »хтось повідомляє комусь (в більшості випадків об'єктивно), що він побачив або почув«; **belehren** (*jemand belehrt jemanden*) »хтось когось про щось інформує«; **angeben** (*jemand gibt jemandem etwas an*) »хтось дає комусь важливу чи необхідну інформацію про щось«; **anzeigen** (*jemand zeigt jemandem etwas an*) »хтось дає комусь важливу чи необхідну інформацію про щось«; **bekanntgeben** (*bekannt geben*) (*jemand gibt jemandem bekannt*) »хтось комусь публічно про щось повідомляє, дає знати«; **bekanntmachen** (*bekannt machen*) (*jemand macht jemandem etwas bekannt*) »хтось комусь публічно про щось повідомляє, дає знати«; **benachrichtigen** (*jemand benachrichtigt jemanden (von etwas); jemanden benachrichtigen, dass...*) »хтось когось повідомляє про щось, інформує«; **informieren** (*jemand informiert jemanden sich (über jemanden/etwas)*) »хтось комусь/собі інформацію з певної теми дає/набуває«; **kundgeben** (*jemand gibt jemandem etwas kund*) »хтось комусь про щось повідомляє, дає знати«; **kundmachen** (*jemand macht jemandem etwas kund*) »хтось повідомляє комусь про щось«; **kundtun** (*jemand tut (jemandem) etwas kund*) »хтось дає комусь інформацію про щось«; **melden** (*jemand meldet jemanden/etwas jemandem/ bei jemandem*) »хтось комусь (відповідальній особі або установі) повідомляє інформацію про когось«; **mitteilen** (*jemand teilt jemandem etwas mit*) »хтось комусь дещо говорить, пише, щоб він дізнався про це«; **notifizieren** (*jemand notifiziert jemandem etwas*) »хтось когось повідомляє про щось, інформує«; **offenbaren** (*jemand offenbart jemandem etwas*) »хтось повідомляє комусь про те, що раніше було таємницею«; **stecken** (перен.) (*jemand steckt jemandem etwas*) »хтось комусь дає інформацію з певної теми, яка є не дуже приємною для нього«; **überliefern** (*jemand überliefert jemandem etwas*) »хтось передає якусь інформацію (ідеї, досліди, звичаї, релігійний зміст тощо) комусь (більш пізньому поколінню)«;

verkundschafien (*jemand verkundschafiet jemandem etwas*) ›хтось повідомляє комусь про щось; **verlautbaren** (*jemand verlautbart (jemandem) etwas*) ›хтось дає комусь [офіційну] інформацію про щось; **verraten** (*jemand verrät (jemandem) etwas*) ›хтось говорить комусь про щось, що повинно залишатися таємним; **vortragen** (*jemand trägt jemandem etwas vor*) ›хтось повідомляє комусь офіційно або публічно про щось; **zutragen** (*jemand trägt jemandem etwas zu*) ›хтось комусь повідомляє про щось, інформує. Семантикою цього СР є «вплив», «каузальність», «направленість на об'єкт», «повідомлення», «інформація».

5.2. Семантика деяких ДПВ цього СР заснована на метафоричних переносах прямого значення:

- a) ›встромляти, засовувати, вкладати, вставляти« (одне ДПВ *stecken*);
- b) ›передати; вручати« (одне ДПВ *überliefern*);
- c) ›нести попереду« (одне ДПВ *vortragen*);
- d) ›приносити, підносити, подавати« (одне ДПВ *zutragen*).

5.3. Префікси цього СР є семантично вмотивованими: **an-** (2 ДПВ) зі значенням «цілеспрямована дія на предмет» [7: 53]; **be-** (3 ДПВ) зі значенням «цілеспрямована дія, охоплення дією когось/чогось» [7: 81]; **ver-** (2 ДПВ) зі значенням «інтенсивність дії, доведення її до кінця» [7: 446]; **mit-** (одне ДПВ) зі значенням «спільність дії, участь» [7: 312]; **über-** (одне ДПВ) зі значенням «перехід звичайних меж і норм» [7: 423]; **vor-** (одне ДПВ) зі значенням «здійснення дії у присутності, напоказ, для навчання» [7: 452]; **zu-** (одне ДПВ) зі значенням «додавання чогось» [7: 475]:

(1) *Er (Stim) gab mir (Exp) als Grund für seine Verspätung an, dass er den Bus verpasst habe* [12]. ›Як причину для його запізнення він повідомив мені той факт, що він пропустив автобус;

(2) *Wir (Stim) benachrichtigten die Polizei (Exp) von dem Unfall (Content)* [12]. ›Ми повідомили поліцію про аварію.

5.4. ДПВ СР «інформувати, повідомляти» є тривалентними з актантом змісту (Content) та сирконстантом способу (Mod): *Sie (Stim) hat mir (Exp) von ihrer Reise (Content) bereits brieflich (Mod) berichtet* [11]. ›Вона повідомила мені про її поїздку вже письмово.

6. До мікрогрупи ДПВ зі значенням «**позитивні зміни інтелектуального стану людини**» відноситься 39 ДПВ, сгрупованих у 8 СР, а саме: «навчати» (12 ДПВ); «роз'яснювати, розтлумачувати» (9 ДПВ); «привчати, виховувати» (6 ДПВ); «нагадувати» (4 ДПВ); «заохочувати» (3 ДПВ); «розвивати» (2 ДПВ); «позбавляти ілюзій, витверезити» (2 ДПВ); «представляти когось комусь» (1 ДПВ).

6.1. Прикладом семантичного аналізу СР цієї мікрогрупи є розгляд СР «**привчати, прищеплювати, виховувати**» (6 ДПВ; формула тлумачення $\text{X} \text{gewöhnt Y}$: людина/ група людей X психічно впливає на людину/ групу людей Y і каузує Y-ка зробити щось для себе звичним або засвоїти якусь думку, звичку, властивість): **gewöhnen** (*jemand gewöhnt jemanden/sich an etwas (Akk)*) ›хтось тренуванням, докладним заняттям, частим зверненням когось/себе до чогось привчає; **anerziehen** (*jemand erzieht jemandem etwas an*) ›хтось привчає, виховує когось до чогось; **angewöhnen** (*jemand gewöhnt jemandem/sich etwas an*) ›хтось привчає когось/себе до чогось; **anhalten** (*jemand hält jemanden zu etwas an; jemanden (dazu) anhalten + zu + Infinitiv*) ›хтось [повторними вказівками] когось до чогось привчає, виховує; **einimpfen** (розм., перен.) (*jemand impft jemandem etwas ein*) ›хтось повторює щось комусь знову і знову, щоб він керувався цим і взяв собі у

звичку, хтось прищеплює комусь якусь думку»; *einpflanzen* (розм., перен.) (*jemand pflanzt jemandem etwas ein*) «хтось повторює щось комусь знову і знову, щоб він керувався цим і взяв собі у звичку, хтось прищеплює комусь якусь думку». Семантикою цього СР є «вплив», «каузальність», «направленість на об'єкт», «привчення», «прищеплення», «виховання».

6.2. Семантика ДПВ СР «відучити» заснована на метафоричних переносах прямого значення:

- a) «впорскувати вакцину» (одне ДПВ *einimpfen*);
- b) «садити, висаджувати (рослини)» (одне ДПВ *einpflanzen*).

6.3. Префікси є семантично вмотивованими: *an-* (3 ДПВ) зі значенням «придбання чого-небудь, додання чого-небудь» [7: 53]; *ein-* (2 ДПВ) зі значенням «привчання когось до чогось» [7: 118]: *Die Ordnungsliebe hat man (Stim) ihm (Exp) von früh auf (Temp) eingepflanzt* [12]. «Акуратність прищепили йому з самого раннього віку».

6.4. ДПВ СР «привчати, прищеплювати, виховувати» є тривалентними з актантом змісту (Content): *Du (Stim) musst die Kinder (Exp) an Ordnung (Content) gewöhnen* [12]. «Ти повинен привчати дітей до порядку».

7. Дослідження дієслівної лексики в рамках лексико-семантичної підгрупи ДПВ зі значенням виклику нейтральних емоцій в об'єкта на матеріалі німецької мови дозволило зробити такі **висновки**:

a) попри незначну кількісну представленість ДПВ (249 ДПВ з 1449 відібраних), їхня семантична структура дозволяє рельєфно відобразити модель опису семантики всіх дієслів психічного впливу;

b) префікси цих ДПВ є семантично вмотивованими, серед них найбільшу кількість мають дієслова з префіксом *be-* (31 ДПВ), *ver-* (22 ДПВ), *an-* (20 ДПВ), *ein-* (19 ДПВ), *ab-* (12 ДПВ), *aus-* (12 ДПВ), *vor-* (11 ДПВ) *er-* (6 ДПВ), *heraus-* (5 ДПВ), *unter-* (6 ДПВ), *nieder-* (6 ДПВ), *er-* (6 ДПВ), *über-* (5 ДПВ), *ent-* (5 ДПВ).

c) використання системи семантичних ролей дозволило описати семантику ДПВ, визначити їхню семантичну валентність та скласти формули тлумачення для синонімічних рядів; загальною формулою тлумачення для цієї мікрогрупи є формула: «*X впливає на інтелектуальний стан Y-ка*: людина/предмет X усвідомлено/неусвідомлено психічно впливає на істоту Y, повідомляє Y про щось і каузує в Y-ка зменшення/збільшення його розумових здібностей або до сприйняття інформації»;

d) 20 СР з 27 цієї мікрогрупи є тривалентними, сім – двовалентними, окрім основних актантів стимула і експерієнцера у мовній ситуації присутні актанти результату змісту (Content) (в 16 СР), (Result) (в чотирьох СР), інструменту (Instr) (в трьох СР); мети (Dest) (в трьох СР), засобу (Med) (в двох СР), причини (Caus) (в одному СР), аспекту (Asp) (в одному СР); сирконстанти: способу (Mod) (в дев'яти СР), часу (Temp) (в трьох СР), місця (Loc) (в одному СР), терміну (Period) (в одному СР) та джерелу (Is) (в одному СР).

e) загальні семи підгруп є семи «вплив», «каузальність», «направленість на об'єкт» + ідентифікаційна інтегральна сема для кожного СР;

f) найчисленнішим серед СР логічним чином є СР «брехати, обманювати, вводити в оману» (50 ДПВ) з причини найбільш розвинутої синонімії, що відбулася завдяки великій поширеності комунікативного феномену брехні.

Подальшими *перспективами* розвитку цієї теми є розширений аналіз й опис інших СР і підгруп, які входять до складу ЛСГ дієслів психічного впливу для створення їхньої семантичної класифікації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Апресян Ю. Д. Лексическая семантика (синонимические средства языка) / Юрий Дереникович Апресян. – М. : Наука, 1974. – 377 с.
2. Большой психологический словарь / [ред. Мещеряков Б. Г., Зинченко В. П.]. – СПб. : Прайм-ЕВРОЗНАК, 2002. – 639 с.
3. Падучева Е. В. Динамические модели в семантике лексики / Елена Викторовна Падучева. – М. : Языки славянской культуры, 2004. – 608 с. – (Серия »Studia philologica«).
4. Психологический словарь / [ред. Гуревич П. С.]. – М. : Олма Медиа Групп, ОЛМА-ПРЕСС Образование, 2007. – 800 с.
5. Різун В. В., Непийвода Н. Ф., Корнєєв В. М. Лінгвістика впливу : Монографія / В. В. Різун, Н. Ф. Непийвода, В. М. Корнєєв. – К. : Видавничо-поліграфічний центр »Київський університет«, 2005. – 148 с.
6. Сильницкий Г. Г. Семантические классы глаголов в английском языке. / Георгий Георгиевич Сильницкий. – Смоленск : СГПИ им. К. Маркса, 1986. – 112 с.
7. Словарь словообразовательных элементов немецкого языка / [А. Н. Зуев, И. Д. Молчанова, Р. З. Мурашов и др.]; Под рук. М. Д. Степановой. – М. : Рус. яз., 1979. – 536 с.
8. Словарь практического психолога / [сост. Головин С. Ю.]. – Минск : Харвест, 1998. – 620 с.
9. Фоменко Ю. В. Глаголы психического воздействия в русском языке / Ю. В. Фоменко // Вопросы теории русского языка. – Новосибирск, 1975. – №119. – С. 3-22.
10. Deutscher Wortschatz. – Leipzig : Universität Leipzig, Institut für Informatik, Abteilung Sprachverarbeitung, 1998–2012. [Digital]. – Zugriffsmodus : <http://corpora.uni-leipzig.de>
11. Diditales Wörterbuch der Deutschen Sprache. – Ein Projekt der Berlin-Brandenburgischen Akademie der Wissenschaften. – Zugriffsmodus : www.dwds.de
12. Duden. Deutsches Universalwörterbuch [Digital]. – CD-ROM. – Mannheim, Leipzig, Wien, Zürich : Dudenverlag, Bibliographisches Institut & Brockhaus AG, 2011. – Bildschirmtitel.
13. Kutscher S. Kausalität und Argumentalisierung: zur Konstruktionsvarianz bei Psychverben am Beispiel europäischen Sprachen / Silvia Kutscher. – Tübingen : Max Niemeyer Verlag, 2009 – 266 S. – (Linguistische Arbeiten, 528)
14. Langenscheidt e-Großwörterbuch Deutsch als Fremdsprache [Digital] // Dieter Götz, Günther Haensch, Langenscheidt-Redaktion, Hans Wellmann. – CD-ROM zur Version 5.0, Redaktion 3. – Berlin / München : Langenscheidt KG, 2010 – Bildschirmtitel.
15. Möller M. Psychische Wirkungsverben des Deutschen // Deutsch als Fremdsprache / Max Möller. – 2007 – H. 1 – S. 11-19.
16. Rapp I. Partizipien und semantische Struktur. Zu passivischen Konstruktionen mit dem 3. Status / Irene Rapp. Tübingen : Stauffenburg Verlag, 1997. – 95 S.
17. 17. Wahrig digital. Deutsches Wörterbuch und Synonymwörterbuch // Hrsg. von Renate Wahrig-Burfeind. – CD-ROM zur 5. Auflage. – Gütersloh : Bertelsmann Lexikon Institut, Wissen Media Verlag GmbH, 2007 – Bildschirmtitel